

De ezeket a lehetőségeket az egyházi énektanítás csak kemény munkával tudja kihasználni. A magára hagyott, a tudásgyarapodás és új indítások forrásaitól elzárt tanár tanácstalanná és ernyedtté válik. Ezért vagyunk hát itt, hogy az egyházi iskolák énektanárai számára a tudásgyarapodás és új indítások új forrásait próbáljuk megnyitni. Fogjanak össze, leljenek támaszra ebben a közösségben, élésszék fel magukban és egymásban a tudni vágyást, gondolkodási készség, pedagógiai alkotóerő szellemét!

Hírek

Egyházzene-pedagógiai konferencia Kecskeméten

Több évtizedes kényszerű szünet után 1990-ben újra elkezdődött a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán, önálló tanszék keretében az egyházzene oktatása. A régi-új szak igen sok érdeklődőt vonzott, főiskolai hallgatókat éppúgy, mint diplomás muzsikusokat. A példa nyomán több más felsőoktatási, sőt közép-fokú intézményben is nyíltak egyházzenei szakok, azzal a közös céllal, hogy magas fokon képzett szakembereket bocsássonak ki a különböző egyházzenei feladatok ellátására, s ezáltal a hitélet elmélyítését is szolgálják.

A Magyar Egyházzenei Társaság egyházzene-pedagógus tagozata országos ökumenikus konferenciát rendezett 1996. november 8. és 10. között a kecskeméti Piarista Gimnáziummal közös szervezésben. A találkozó céljaként az egyházzenei oktatás helyzetének és feladatainak áttekintését jelölték meg mind a felekezeti, mind pedig az állami intézményekben, az oktatás különböző szintjein.

A találkozó ökumenikus jellegét már a helyszínek is kifejezték. A megnyitót a Református Internátus dísztermében tartották, ahol *Futó Béla*, a Piarista Gimnázium igazgatója és *Szabó Gábor* református esperes köszöntötte a résztvevőket.

A bevezető előadást *Dobszay László* tartotta, majd *Szabó Helga* ny. főiskola tanár „Kodály tanításának alkalmazása az egyházzeneire” címmel Kodály életművének az egyházzeneészeket érintő tanulságait szemlélte ifjúságának, tanulóéveinek, egyházi kapcsolatainak kevésbé ismert tényeivel.

Az ezt követő hangversenyen a budapesti egyházzenei tanszék *Soós András* vezette kamarakórusa a Társaság kiadvány-sorozatának az egyházzenei képzést szolgáló anyagából adott elő „kedvcsináló” válogatást.

A konferencia középpontjában a 9-én délelőtt tartott vitafórum állt „Az egyházzenei oktatás helyzete a felekezeti és az állami oktatási intézményekben, a különböző oktatási szinteken” címmel, a Piarista Gimnázium dísztermében és tantermeiben. A beszélgetést *Molnár Johanna*, a Magyar Egyházzenei Társaság egyházzene-pedagógus tagozatának vezetője és *Szűcsné Hobaj Tünde*, a Műve-

lődési és Köznevelési Minisztérium tanácsosa vezette be. Dobszay László néhány szempont előrebocsátásával igyekezett mederben tartani a hozzászólások áradatát. A felszólalók beszámoltak az intézményükben folyó egyházzenei oktatás helyzetéről, tapasztalatairól, problémáiról. Szóba került a tananyag kérdése: miben legyen más, mivel legyen több az állami iskolákéhoz képest? Hogyan lehetne megvalósítani, hogy a gyermekek naponta énekeljenek? Szükség lenne ének-zenetagozatú egyházi iskolákra. Foglalkozni kell a tanulók „agyával” is, hogy tudják, értsék, miről szól, mi az értelme annak, amit énekelnek. Ismét elhangzott, hogy csak művészileg értékes anyaggal lehet nevelni: „Isten igényes — mondta az egyik hozzászóló —, nekünk sem szabad alább adnunk.” Szó esett szervezeti kérdésekről is: mivel a Zeneakadémián a hallgatók második szakként vehetik fel az egyházzenei, nem jelent-e zsákutcát a szakközépiskolai egyszakos képzés?

A megbeszélések felekezetenkénti szekcióüléseken folytatódtak; a katolikus szekciót *Unterweger Zsolt*, a Piarista Gimnázium tanára, a protestánszt *Ferenczi Ilona*, a budapesti egyházzenei tanszék tanára vezette. Az utóbbit a gimnáziumi énektankönyvek korszerűsítésének, kibővítésének szükségességéről volt szó — az egyházi iskolák számára.

A piarista templomban a város zenekedvelőinek nagyobb nyilvánossága előtt megtartott, tematikailag dicséretre méltóan szigorúan s egyben változatosan szerkesztett esti hangverseny műsorán az 1550–1650 közötti évszázad kóruskompozíciói hangzottak el orgona-szólószámokkal váltakozva (ez utóbbit, Cavazzoni, Sweelinck, Byrd, Trabaci, Gabrieli, Titelouze, Scheidt műveit, *Vass Krisztina*, a Kecskeméti Kodály Iskola orgonaművész-tanára adta elő).

A színvonalas koncerten közreműködött a *Kecskeméti Református Kollégium* énekkara (vez. *Mikesi Tibor*; Goudimel–Maróthi: 115. genfi zsoltár, Immár a nap felvirradván — himnusz az Öreg Graduálból, Maróthi: Jézus Krisztus, szép fényes hajnal, P. de l’Estocart: 105. genfi zsoltár), a *Piarista Általános Iskola és Gimnázium gyermek- és fiúvegyeskara* (vez. *Unterweger Zsolt* és *Melegh Béla*, km. *Unterweger Zsolt* és *Urbán Péter* tanuló, orgona, *Tóth Levente* tanuló, nagybőgő; Gibbons: Iesu benignissime, Finetti: Servite Domino — a Kájoni-kódexből, Kyrie a Kájoni-kódexből, Fit porta Christi pervia — a pozsonyi Anna Hannsen Schuman-kódexből), az *Angolkisasszonyok Ward Mária leánygimnáziumának kórusa* (vez. *Pálinkásné Kócsó Mária*, km. *Fazekas Blanka* tanuló, cselló, *Baunoch Ágnes* tanár, orgona, *Borzavári Katalin* tanuló, szólóének, a *Kecskeméti Renaissance Consort*; Praetorius: Iubilate Deo, Finetti: Cantate Domino, Szép violácska, O Maria Virgo pia — két egyházi ének a Vietoris-kódexből), a *Kecskeméti Társszékes-egyház kamarakórusa* (vez. *Nagy Péter*; Palestrina: Alma Redemptoris Mater), a *Kodály Iskola „Miraculum” gyermekkara* (vez. *Durányik László*; Gallus: Domine ad adiuvandum me festina, Confirma hoc, Suriano: Nihil tibi, Palestrina: Pueri Hebraeorum) és a *Kecskeméti Pedagógus Kórus* (vez. *Erdei Péter*, km. *Révész László*, orgona; Schütz: 130. zsoltár).

A harmadik napnak —mely az evangélikus templomban ökumenikus laudes-énekeléssel kezdődött az új Protestáns graduálból— felvillanyozó eseménye volt *Sári József* zeneszerző előadása „A zenei anyag rendezésének különböző módoszatai a reneszánsz korban” címmel. Bár a téma alaposabb kifejtésére alig maradt idő, a felhozott példák, Josquin, Ockeghem mellett a későbbi nagyoktól, Bachtól, Mozarttól, bepillantást engedtek a zenei alkotás, a remekmű alig elemezhető, megfejthetetlen titkaiba.

Futó Béla igazgató záró szavai után a konferencia felekezetenként istentisztelettel fejeződött be.

A szervezés, előkészítés, lebonyolítás időt, energiát, körültekintést igénylő munkájáért a Társaság munkatársain kívül —közülük is kiemelkedő módon járult hozzá a konferencia sikeréhez *Körber Tivadarné. A szerk.*— elismerés és köszönet illeti meg a vendéglátó kecskeméti intézményeket, személyeket.

Körber Tivadarnak a Parlando és a Zeneszó c. lapokban megjelent beszámolóí és a hangverseny műsorlapja nyomán

Három nyári református kántorképző tanfolyam

Örvendetes jelenség, hogy egyházunkban nő az egyházi zene iránti érdeklődés. Az egyre nehezebb külső körülmények ellenére mindig vannak, akik az egyházi zene szolgálatára készülnek és ezért készek áldozatot is hozni. Három, egymástól különböző tanfolyamról szeretnék most beszámolni.

Dunamellék

33 évvel ezelőtt indult a nyári kántorképző tanfolyam. Ebben az évben a nyolcadik alkalommal rendeztünk kurzust a Ráday Kollégiumban. Mivel idén Debrecenben nem volt tanfolyam, 12 tiszántúli hallgatónk is volt, és 22 határon túli magyar testvérünket képzettük. Összesen 82 résztvevőt 14, köztük számos fiatal, néhány éve végzett tanár testvér tanított megfeszített munkával.

A fő tantárgy most is a gyülekezeti ének volt, ehhez kapcsolódott a zeneelmélet, hangszerjáték, karvezetés, zenetörténet, himnológia és orgonaismeret. A felső csoportosok külön órában gyakorolták a gyülekezeti ének tanítását.

Nem kis gondot okozott az örvendetesen sok orgonista gyakorlásának megoldása. Holland testvéreink segítségével az SLSK alapítvány ajándékorgonája ebben is segített bennünket. Idén hatan kaptak kántori oklevelet: *Gombos Viktor, Kiss Enikő, Kiss Hermína, Nemes Ágnes és Várady Krisztina*, valamint a felvidéki hallgatók közül *Krechnák Zsuzsa* és *Rácz Kinga*. Rajtuk kívül kiegészítő orgonista-oklevelet kapott *Ficsor Judit* és *Nyeste Katalin*.

A kántorképesítő vizsga legszebb percei azok voltak, amikor a jelöltek hibátlanul énekeltek minden gyülekezeti éneket. A vizsga elnöke *Kádár Ferenc*, a zsinati ének-zeneügyi bizottság elnöke volt.

A záróhangversenyen most is tele templom előtt énekelt a tanárokkal és külső vendégekkel kiegészült 100 tagú kórus. Schütz 23. zsoltára és Buxtehude kantátája mellett egy bemutatóra is sor került: Viski János Foházkodás című, Berzsényi Dániel versére komponált művének vegyeskari átirata azt bizonyította a kórusnak, hogy érdemes nehezebb feladatokkal is megbirkózni, az eredmény kárpótol a fáradságért.

Egyházkerületünk jelentős összeggel járult hozzá a tanfolyam költségeihez, ez lehetővé tette azt is, hogy a határon túlról érkezett testvéreink részvételi díját csökkentjük, de a küldő gyülekezetek is segítették a kántorjelölteket.

Egyházunk jövőjének, lelki megújulásának eszköze és biztosítéka lehet gyülekezeti éneklésünk és zenei életünk felvirágzása.

Feketics

Egy héttel később, augusztus 1-én kezdődött Feketicsen a délvidéki kántorképző tanfolyam. A tavalyi, első, egyhetes tanfolyamon tizenketten vettek részt, idén két hétig tartott és 14 volt a résztvevők száma. A fő tantárgy itt is a gyülekezeti ének volt, de szépen haladtak a hangszerjáték és az elmélet terén is. A tanfolyam tanárai: *Gyűlvérszi Beáta*, *Csete Szemesi Győző*, *Matkovics Péter* és *Máté János* voltak. A missziói otthonban az első héten szlovák evangélikusok, a második héten pedig szerb metodista gyermekek voltak a társaink.

Nagy izgalmat okozott a bibliai és énekeskönyvi tárgyú rejtvények megfejtése, késő estig forgatták a két könyvet, hogy újabb pontokat szerezhessenek.

A záróhangverseny közönsége nagy szeretettel fogadta a kórus énekét, a Délvidéken sajnos igen ritkán hallható egyházi énekkar szolgálatát.

Búcsúzáskor megfogalmazódott a kívánság: jövőre háromhetes legyen a tanfolyam.

Reménység szigete

Csaknem ugyanezen időben Budapesten, az Erdélyi Gyülekezet rendezésében a Reménység Szigetén továbbképző tanfolyam volt erdélyi, már működő kántorok részére. Ennek fő célja az volt, hogy a résztvevők megismerjék az új, egyetemes énekeskönyvet, hogy majd tanítani tudják a benne található énekeket, másrészt hogy közelebb hozza egymáshoz az erdélyi és az anyaországi kántorképzők módszereit. A közel 30 résztvevő a gyülekezeti ének, hangszer, kóruséneklés, karvezetés és zenetörténet területén haladt előre. A remélt nyugodt munkát megnehezítette, hogy 150 lengyel és cseh árvízkárosult gyermek itt talált menedéket. Ennek ellenére igen jó hangulatban folyt a továbbképzés. Emlékezetes volt a két kirándulás, különösen a pusztaszeri emlékpark meglátogatása. A közbeeső vasárnapokon a Pozsonyi úti gyülekezetben szolgált a kórus.

A résztvevők egybehangzó véleménye az volt, hogy igen hasznos volt ez a továbbképzés az okleveles kántoroknak is, hiszen nekik is van mit tanulni, különösen az új énekeskönyv megismerésében; egybehangzóan sürgették az új énekekhez a korálkönyv megjelenését.

Reméljük, a következő években is lesznek tanárok, akik szívesen áldozzák idejüket arra, hogy tovább vezessék azokat, akik szívesen vállalnak fáradságot azért, hogy szolgálatukat egyre jobban végezhessék.

Máté János

A budapesti nyári katolikus kántorképző tanfolyam

A százéves Országos Magyar Cecilia Társulat szervezésében működő, ebben az évben is megrendezésre került nyári Kántorképző Tanfolyamnak 101 hallgatója volt. A hallgatók között idén is volt néhány felvidéki, erdélyi és vajdasági is. Folytatta tanulmányait az USA-beli Akron magyar közösségéből érkezett fiatalember, akinek fontos szerepe lesz a magyar énekkincs megőrzésében a liturgikus szolgálat végzésénél. A nyári kurzus nagy eseménye volt a Kántorképző miséjének egyenes rádiós közvetítése július 20-én. A szentmisén helyet kapott a liturgikus ének minden fajtája: a gregorián, a polifónia és a népének. Ez volt az első közvetítés a kántorképző történetében.

Július 30-án este tartottuk a végzős hallgatók hangversenyét. A kántor szolgálatának minden területéről láttunk-hallottunk ízelítőt: volt gregorián (húsvéti játék, húsvéti alleluja), orgona- és polifón művek. A templomot megtöltötték az érdeklődő szülők, barátok és ismerősök. Másnap, a kurzus befejezésével 16 végzett hallgató kapta meg az oklevelet, köztük felvidéki hallgató is. Az évtizedekkel ezelőtt alapított Harmat Artúr-díjat, amelyet felkészültség, tudás, szorgalom és emberi magatartás alapján adományoz a tanári kar, hármas megosztásban adtuk ki: *Oceák Izabella* (Nagyida, Kassa mellett), *Roszman Éva* (Tatabánya) és *Somogyi Mária* (Budapest) részesült benne.

Az ünnepség végétével, reméljük, legalább néhányan beállnak a liturgikus szolgálatba, és az itt szerzett tudásukat Isten dicsőségére és a hívek örömére fogják végezni.

Verbényi István igazgató

Helyesbítés

Lapunk előző számában, a Sulyok Imrével készült riportban (389. o.) hibásan jelent meg a Liszt-összkiadás egyik szerkesztőjének neve: a munkában ugyanis nem Mező László, hanem Mező Imre vesz részt. Az érintettektől elnézést kérünk.